

Як мультфільми вплинули на становище жінок у суспільстві

Медіа відіграють важливу роль у культурному середовищі. Зростаючи, діти оточені різними джерелами що показують їм культурні ідеї, сприйняття тіла та характеру людини, гендерні ролі та поняття любові. Це дає їм змогу відрізнити що вважається позитивним, а що негативним.

Компанія Дісней випускає мультфільми про принцес з 1937 року (Білосніжка та 7 гномів). За цей час компанія створила 14 героїнь, що зображували жінок різних епох, їхню зовнішність та характери. Безумовно, маленькі дівчата дивлячись на красунь мріяли стати схожими. Але разом з тим, як змінювався світ, змінювалися й мультфільми.

Загалом, принцес можна поділити на 3 ери. Перша – Білосніжка, Попелюшка та Спляча красуня. Вони уособлювали західні стандарти краси та жіночної поведінки. Усі троє молоді, худі, та граціозні, мають бліду шкіру та пишні груди.

Друга – Русалонька, Бель, Жасмін, Покахонстас та Мулан. Це період коли героїні почали транслювати сексуальність. Це помітно по їх одягу, спортивній фігурі та активним рухам.

Третя – Тіана, Рапунцель, Міріда, Ельза та Анна. Вони все ще стрункі, мають довге волосся, але їхня зовнішність стає більш різноманітною. Фізична краса набуває ширшого сприйняття. Меседжи, що вони посилають стають більш змістовними.

Перша ера

Нерідко така стандартизація жінок ще з дитинства приводить до нелюбові до себе, нездорових харчових звичок та раннього сексуального досвіду (часто травматичного). Нав'язується бажання мати ідеальне тіло: тонку талію, великі груди, маленькі ступи та тонкі довгі ноги. Крім цього принцеси одружувалися в ранньому віці, що виховує стереотип про те що треба шукати любов якнайшвидше, а то залишишся самотньою. Багато антиподів зображуються старими злими жінками, що заздрили красі головної героїні та вважали це загрозою. Навіть мізогінія може розвиватися у характері жінок ще змалечку.

Інфлюенсери зауважували, що деякі з принцес мають талію, шириною з шию. А один блогер висловився щодо вигляду волосся принцес коли вони прокидаються вранці, виходять з води, або коли дує вітер. Це спотворює сприйняття реальності.

Медіа, особливо у період першої ери, зображує жінок, для яких пріоритетом є одруження та сім'я. Навколо цього крутяться їхні цінності та захоплення. Жінки займають традиційні гендерні ролі – домогосподарки, вчителі, офіціантки та няні, або навпаки проститутки та наркоманки. Чоловіки більш зосереджені на своїй кар'єрі та пошуку себе, мислять ширше.

Дісней у ті часи транслював, що найбільша цінність жінки це її зовнішність, що може вирішити будь-які проблеми. Нерідко дарунки природи рятували принцесам життя та ставали чи не єдиним критерієм за яким принц вибирав собі дружину.

Друга ера

Друга ера об'єднала сексуальність жінок та їхню ідентичність. Аріель одягнена лише у бра, а коли вона вперше зустрічає принца Еріка то навіть не має змоги заговорити з ним. Все що вона має, щоб привабити його – власне тіло. Тіло Покахонтас також максимально нереалістичне. Вона висока, має довгі мускулисті ноги, неможливо тонку талію та величезний бюст. Вони та інші принцеси часто приваблювали увагу принців саме через зовнішність та експресивну поведінку. Жасмін, своєю чергою, вважається однією з найбільш сексуалізованих героїнь.

Покахонтас, Жасмін, Мулан та Аріель зберегли традиційні жіночі атрибути, але доповнили образи маскуліnnими якостями. Вони всі атлетичні, героїчні та незалежні. Дісней почав змальовувати жінку, яка крім бажання одружитися, має на меті знайти себе та самостійно вирішувати як будувати своє життя. Часто зображується, що принцеси йдуть наперекір бажанням своїх батьків. Вони розумні та не соромляться висловлювати власну думку, впевнені у собі, часто їх рішення навіть рятували життя інших. Мулан та Покахонтас брали участь у війні, будучи не гіршими за зображених чоловіків.

Ідея кохання також яскраво змінилася за останні сто років. Перші принцеси закохувалися з першого погляду, навіть не вдаючись у деталі характеру обранця. Вони майже одразу одружувалися та автоматично "жили довго і щасливо". У мультфільмах дев'яностих, на фоні історій, про пошук власного я, любов розвивалася не так швидко, що вже більше схоже на реальні відносини. Це дало у світ меседж, що коли люди закохуються треба спершу звикнути один до одного та краще пізнати характер обранця. Крім цього власний час красунь наповнився не лише думками та піснями про коханих.

Але, навіть не зважаючи на те, що Мулан не одружилася з Шангом, кінцівка дає змогу зрозуміти, що у майбутньому вони матимуть стосунки, що приведуть до браку. А задля відносин з ним їй довелося відмовитися від томбойської самоідентифікації. Дісней змальовує, що брак заспокоює жінок та робить їх більш розсудливими.

А що ж з третьою епохою?

По-перше, з актуалізацією теми расизму, ми побачили першу темношкіру принцесу – Тіану. Не дивлячись на це, її зовнішність все ще у рамках стандартів – молодість, стрункість, довге рівне волосся та великі очі.

Меріда вже більше порушила західні стандарти. В неї пишне, кучеряве, руде волосся, невеликі груди, відсутній макіяж і, в цілому, дівчина не переймалася зовнішнім виглядом. Відмова слідувати правилам жіночності стає однією з головних тем фільму та приводить до постійних конфліктів з матір'ю дівчини.

Варто помітити, що хоча Ельза підходить під «правила» першої ери, але її зовнішність яскраво змінюється, після залишення королівства. Плаття стає більш відкритим, макіяж яскравішим, а волосся розпускається. Вона рухається та поводить себе впевненіше. Деякі бачать в цьому сенс, що знаходячи впевненість, вона відкриває свою жіночну сторону, але це також наводить на думку, що зрозумівши власне «я», дівчина повинна змінити зовнішність та стати більш сексуальною.

Героїні мультфільмів почали ставити власні цілі у житті вище за одруження. Тіана має чітку мету відкрити власний ресторан, замість того щоб бути офіціанткою (що є однією з традиційних жіночих гендерних ролей). Знайти принца не було її мрією, а у кінці кохання не завадило їй почати власну справу.

Ельза стає королевою, що самостійно управляє королівством. Це вперше коли ми побачили діснеївську принцесу, що займає авторитетне місце у суспільстві. Також дівчина має надзвичайну силу, через яку повинна ховатися. Це алюзія до стереотипу небезпечності жіночої сили, або інших яскравих проявів. Мультфільм перекреслив це, зробивши її жінкою, яку поважають та звеличують, а не бояться. Ельза уособлює баланс між «маскулінною» авторитетністю та «фемінною» добротою.

Так само вона показала, що бути емоційною та відкриватися своїм почуттям – нормально. Стереотип про надмірну жіночу емоційність та потребу у контролі живе й досі, але Ельза своїм прикладом зображує що це не заважає бути сильною та незалежною.

«Холодне серце» концентрує увагу на любов та відносинах Ельзи із собою, не потребуючи чоловіка для повноцінного щастя. Героїня також зауважує

абсурдність швидкого одруження Анни, що була знайома з нареченим лише один день. Пізніше, Анна стоїть перед вибором між сестрою та чоловіком, обираючи Ельзу. Фільм показує, що сімейна любов важлива та не менш сильна і щира, ніж тяга до чоловіків.

Історія любові у мультфільмі «Відважна» також концентрується на відносинах не між чоловіком та жінкою, а між матір'ю та донькою. Міріда знаходить власний шлях у житті, а мати вчиться поважати та розуміти небажання дочки одружуватися. Принцеса залишається собою, не зрікаючись власного «я», що також проводить паралель з Ельзою.

Рапунцель стосовно обох факторів (самоідентичності та зовнішності) трохи «повернулася» до минулих часів. У мультфільмі вона тікає з замку саме завдяки Фліну, хоча технічно вона могла зробити це й сама. Вона вірить що слабка та не зможе самотійно існувати, через настанови матері.

Але, все ж таки, дівчина не одразу довірилася та закохалася у Фліна. Фільм показує, що перед одруженням вони зустрічалися якийсь час, а їхні почуття еволюціонували, що ламає міф, про справжнє кохання з першого погляду. Їх щасливе майбутнє не могло б існувати без її власної свободи.

Висновки

З однієї сторони, принцеси компанії Дісней розвиваються, стаючи менш зосередженими на чоловіках та виглядаючи потрохи більш реалістично. Але з іншої сторони, до теперішнього часу збереглися стереотипи ще з 30-х років минулого століття, що ускладнюють становище жінок у суспільстві.

Автор дослідження поставив за мету висунути ідею зображення реальних жінок, з реалістичною різноманітною зовнішністю, що можуть працювати, ставати успішними на типово чоловічих професіях та власноруч обирати ставлення до кохання.

Підіймати такі теми важливо, бо медіа виховує майбутнє покоління з самого малечку, впливаючи на майбутню самоідентичність маленьких дівчат.